

23.6.2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ
24.06.2010
INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö
Maahanmuutto-osasto
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntönne SM024:00/2009, 27.5.2010

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston (LSSAVI) lausunto koskien kotouttamislain uudistamista

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tarkoin perehtynyt esitykseen ja esittää näkemyksensä Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston valmistelemasta hallituksen esityksestä eduskunnalle koskien kotouttamislain uudistamista seuraavaa:

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää lain uudistamisesitystä sisällöltään ja ajankohdaltaan hyvänä. Onnistunut kotouttaminen edellyttää monialaisen viranomaisyhteistyön toimivuutta ja saumatonta yhteistyötä kaikilla hallinnon tasoilla. LSSAVI kannattaa esityksen 37 §:ää, jossa on määritelty erikseen aluehallintoviraston osallistuminen maahanmuuttajien kotouttamiseen. Aluehallintovirastojen strategisessa tulossopimuksessa määritellään viraston horisontaaliset oikeusturva-, turvallisuus- ja hyvinvointiprosessit, joiden kaikkien soveltamisessa monikulttuurisuus, niin aluehallintoviraston sisällä kuin yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa, nousee keskeiseksi elementiksi. Aluehallintovirastojen suorittamaa peruspalvelujen arviointiprosessia uudistetaan parhaillaan. Prosessin entistä paremmin ajassa kiinni olevaa teemoittaminen ja kohdentaminen lisää toteutuessaan arvioinnin vaikuttavuutta ja tulosten hyödynnettävyyttä myös kuntien monikulttuurisuuden edistämiseen liittyviä palveluita arvioitaessa.

LSSAVI kannattaa 38 §:n esitystä alueellisten maahanmuuttotoimikuntien perustamisesta, mutta esittää, että ko. toimikunta olisi koko valtion aluehallinnon (ts. ELYjen ja AVIen) yhteisesti asettama ja johtama. Aluehallintovirastojen toiminta-ajatuksena on (Laki aluehallintovirastoista 896/2009) edistää alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueellaan. Tähän liittyen aluehallintovirastojen tehtävänä on myös valvoa kotouttamislain toteutumista alueellaan. Luontevasti tämä tapahtuu mm. arvioimalla peruspalvelujen saatavuutta kansalaislähtöisesti, tässä tapauksessa erityisesti maahanmuuttajien näkökulmasta tarkastellen.

23.6.2010

Tässä tehtävässä aluehallintoviraston tehtävänä on siis valvoa niin kuntien kuin ELYjen suorittamien kotouttamistoimenpiteiden onnistumista.

LSSAVI pitää erittäin tärkeänä sitä, että kotoutumislaki koskee kaikkia maahanmuuttajia riippumatta siitä, mikä heidän statuksensa on. Tällä hetkellä esim. avioliiton kautta maahan tulleet ovat usein olleet mm. kielikoulutuksen osalta paitsiossa.

Erittäin kannatettava asia on lakiehdotuksen 15 §:ssä ehdotettu kotoutumissuunnitelman laatiminen jokaiselle yksin Suomeen alaikäisenä saapuvalla lapsella ja sellaisille lapsille ja nuorille, joiden koulusta on ollut heikko. Kuten hallituksen esityksessä on kuvattu maahanmuuttajataustaiset jäävät selvästi useammin peruskoulun jälkeisten opintojen ulkopuolelle kuin kantaväestö. Yläasteikäisinä tai nuorina aikuisina maahan tulevat ovat pahimmassa syrjäytymisvaarassa, koska eivät ehdi saavuttaa sellaista suomen/ruotsin kielen taitoa eivätkä myöskään perusopetuksen oppimäärään kuuluvia tietoja ja taitoja, joiden varassa voisivat siirtyä ammatilliseen koulutukseen.

LSSAVI pitää kannatettavana myös hallintovaliokunnan näkemystä siitä, että valtakunnan tasolla tulisi laatia oma opetussuunnitelma heikon koulutustaustan omaaville, yläasteikäisinä tai sitä vanhempina Suomeen tulleille lapsille ja nuorille. Suunnitelman tulee sisältää myös jatko-opintomahdollisuuden kartoittamisen näille nuorille. Erilaisia joustavia lukioon ja ammatilliseen koulutukseen valmentavia vaihtoehtoja on kehitetty, mutta niitä tarvitaan edelleen lisää.

LSSAVI haluaa myös todeta esityksen jatkovalmisteluun liittyen seuraavaa:

Kunta voi nykyisten säädösten mukaan järjestää maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta (laajuus 1 vuosi). *LSSAVI ehdottaa, että valmistavan opetuksen järjestäminen muutettaisiin kuntia velvoittavaksi, mutta siitä aiheutuvat kustannukset katettaisiin valtion jälkikäteisrahoituksella, kuten nytkin. Näin lasten saama hyvä alku antaisi pohjaa menestykselle koulutiellä. On kohtuutonta että lapsi voi joutua kylmiltään, kielitaidottomana tavalliseen luokkaan, jossa opettajilla ei ole riittävästi tietoa ja taitoja hänen tilanteensa huomioon ottamiseen ja hänelle sopivan opetuksen toteuttamiseen. Tähän linkittyen. LSSAVIn näkemys on myös, että opettajien täydennyskoulutukseen tulisi suunnata lisää rahoitusta.*

23.6.2010

Suomi tai ruotsi 2. kielenä –opetuksen järjestämisessä on edelleen selviä puutteita. *LSSAVIn näkemys on, että on tarve lisätä sekä S2/R2-opettajan-koulutusta että -täydennyskoulutusta.*

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oman äidinkielen opiskelua olisi myös tarpeen lisätä nykyisestä. *Tämä mahdollistuu ainoastaan lisäämällä opettajankoulutusta oman äidinkielen opettajiksi halukkaille.*

ylijohtaja

Jorma Pitkämäki

kehitys- ja strategiapäällikkö

Marja-Riitta Vest

